

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 fittal fizethetnek elő, fél éves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értéküküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
csimzandó.

A hirdetési díjazabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Aron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Vörös Sándor**,
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: Havi emlékeztető: october. — Születi tanácsok. **Mórági Istvan**. — Jegyzőkönyv a II. tenyészállatkiállítás bizottságának együttes üléséről. — Könyvismertetés: Az amerikai verseny stb. **Vörös Sándor**. — Egyveleg: Mellékletünk. Enyedi gyümölcskiállítás. Cseledjutalmazás. Mikor öntözzünk. Fácán-tenyésztés. Faültetés. Értesítés. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések.

Havi emlékeztető.

October.

Ház és udvar körüli teendők, leginkább a tisztaság fenntartására szorítkoznak; a lakhelyek kívül-belül kimeszeltetnek.

Kazlak, boglyak tetője élesre fedve tartandó.

Vetőmag rostálása és elvetés előtti csávázása (páczolása) főgondjaink egyike.

Kamara, pincze szellőztetik. Száraz homokról idejében gondoskodunk.

Szecska- és repavágót használható állapotba helyezzük.

A teli lisztűkeglet e hónapban beszerzendő, nehogy a rozsz utakon állatainkat kinezdük vagy a vizimalmok elfagyása miatt szükséglet szenvedjünk.

Teli tüzelőről gondoskodunk, nehogy a hideg által meglepettezzünk.

Cseples, ha el nem végeztetett, teljes erővel folytatandó.

Szántó föld. Szántás, vetés az összes ígás és kézi erőt foglalkoztassa.

A gazda ez időben ne ismerjen fáradságot, hanem fogjon hozzá testtel-lelkkel, mert ha iddjében czelszerűen elmivelt talajba vet és ha az időszaki viszonyok csak némileg kedveznek, jó termést várhat.

A vetőmagnak kekkő, sósvíz és kevés oltatlan mésszel való páczolását üszög ellen, el ne mulassza. A sorvetővel vetés előnyösebb ugyan, de ha nem rendelkezünk elegendő erővel, bizonyosan czelszerűbb: ügyes emberrel vettetni, mint lassan munkálkodva megkésülni.

Burgonya és répa felszedetik, vermekben vagy kazlakba rakjuk, de teljes beföldelés előtt száradni, gőzölni engedjük ez által a rothadást korlátozzuk.

Törökbuza törés bevégezendő, a csős törökbuza kasba (góróba) vagy szőlős padlásokra halmoztatik, de betakarítás előtt minden éretlen nyers csövet külön választunk a törökbuzaszár földszint levágandó és kúpokba rakandó.

Haricska (hajdina) és késői paszuly betakarítását be kell végezni. A törökbuza között termelt töknek fagymentes helyet választunk.

Vetés végeztével az őszi szántás vagy trágyahordás megkezdhető.

A káposztát levágjuk, a házi szükséglet megtartván, a felesleg pénzzé tehető.

A rétek és kaszálók legeltetését csak száraz időben engedjük meg, nem különben főgondjaink közé tartozik, hogy minden szeker és kocsis réteinkről kizárassék. Ha réteink trágyázásához elegendő ganéjjal nem rendelkezünk, hordjuk oda és terítsük el a burgonyaszárát és jó eredményt fog mutatkozni. Kora tavaszkor az elterített burgonyaszár összegereblyélve elszállíttatik.

Elévült luczernás, baltaczimés vagy kaszáló feltörendő.

Állattenyésztés. A gulyabeli marha száraz időben a réteket és letarolt törökbuza föld-eket járja.

A ménésbéli lovak már éjjelre kevés szalmát kapnak és később bocsáttatnak ki, nehogy deres füvet egyenek.

Az elválasztott csikók zabot, jó szénát esznek és istállóban állott vizet isznak. Járatásuk el ne mulasztassék.

A meddő sertések a répa- és burgonyaföldön turkálnak, a koczák a törökbuza tarlót járják, felbongézik az elhullott szemet.

A juhok üzetése folytonosan tart, mi végett a kosok abrakadagban részesülnek.

Vetés végeztével a kivénült ökrök hízóra állíttatnak, a négy éves tinók pedig lekötve jaromba szoktatandók.

A hízó sertések törökbuzával élelmeztetnek, de minden etetéskor pontosan kimért mennyiséggel, só és friss víz sohasé hiányozzék.

Szőlő. A mennyiben csak lehet e hó vége előtt ne szüreteljünk, ha kevesebbet is szüretünk, de értékesebbet. Esős időben szedni nem kell, úgy szintén korán reggel sem, míg az idő ki nem melegszik és a harmat fel nem szárad. Az éretlen, hibás és rothadt gerezdek gondosan eltávolítandók, mert egy ily gerezd el rontja sz a z gerezdek kitünőségét.

A lábbal való taposásról le kell mondani és helyette a szőlőmorszólón szétzuzott malátát kádakban 12—24 órai állás és kevergetés után kisajtolni; némely szőlőfajt, mint p. o. a ruländernt azonnal sajtolni kell. Vörös boroknál a zajos erjedés ahhoz való kádakban — a héján történik és csak ennek lefolyása után 10—20 nap múlva sajtolunk. A mustot kénezni nem kell, mert csak akadályozzuk erjedésében és savanyát szaporítjuk. Kinek sok bora van és megteheti, építsen lüthető erjesztő helyiséget, hol a mustok 15—20° R. melegben végezhessek zajos erjedésüket, az így kiejert bor, esztendőkké hamarabb érik és nem fog minduntalan utóerjedésbe átmenni.

Pincze. Pinczében az erjedést szemmel tartani, az erjedésnél fejlődő szénsavgáztól óvakodni kell, ha a zajos erjedés megszűnt, a hordókat feltöltögetjük, a pinczét tisztán kell tartani és szellőztetni. Minden szüretelő edényt a legnagyobb gondtal megtakarítatunk és tisztán rakjuk el szellős és száraz színbe.

Gyümölcsös. Legtöbb téli gyümölcs szedésének most az ideje. Különös gondot kell fordítani arra, hogy a zsiros tapintatú almák (kálvilok), leszedésük után szellős helyre rakassanak, ellenben a száraz tapintatúak (renettek) leszedésük után zárt levegőjű helyiségbe rakassanak be, hogy a fonyadástól megmentessenek. A tavaszi ültetéshez szükséges gödrök ásását megkezdhetjük. A vén fák tisztogatását és az ágak ritkítását folytathatjuk, mert a gyümölcs leszedése után, legjobban meg lehet ismerni a felesleges ágakat. A gyümölcslák törzsei (meszes víz, marha vér és hamu keverékből készült kenőcsrel) bekenésére most van a legalkalmasabb idő. Neustria brumata ellen, hogy a fáktól távol tartasuk, legjobb enygyűrűket kötni a fára. A fiatal fák törzsei a nyulak rágásai ellen bekötöttek. A gyümölcsfa trágyázására e hónap legalkalmasabb időszak.

Faiskola. A magvak elvetését e hónapban be kell végezni, de ha avval elkéstünk, a magvakat porond közé-ládák- vagy cserepekbe kell tenni és azokat a földbe ásva tavaszig ott hagyni. Az augusztusban szemzett vadonczok szemzései a kötelektől megszabadítandók. A saját használatra szolgáló és a megrendelt fák kiásatjuk, a megrendelteteket rendeltetési helyekre szállítatjuk, a saját használatra kiásottakat vagy azonnal elfuttatjuk vagy pedig használatukig földbe ásatjuk. A beoltott, de meg nem fogamzott vadonczok kipótolása kedvező időjárás mellett most is történhetik.

Konyhakert. Káposztafeléltől felszabadult földterületek felásandók és murok- és petrezselyemmel bevetendők. Téli salátát átültetni még lehet. Gyökeres vetemények, mint p. o. murok, petrezselyem, zeller, paszternák, baraboly, retek stb. kiásandók; magnak a legszebb példányokat kell kiválasztani és azokat pinczébe külön kell elrakni, a többi eladásra vagy saját szükségletre megtartottakat pedig vermek vagy pinczékbe kell elrakni. A vetemény-kiszedés a lehető legszárazabb időben történjék. Téli káposzta, olasz káposzta, karfiol és karalábészedésnek most van ideje. A télire szánt gyökereket kímélettel kell a földből kivenni és azokat pinczékben, porond közé kell elrakni, hogy egész télen a konyhára friss zöltséget adjanak. Tormakiásás, értékesítés és elrakásnak itt az ideje. Mának való czekla- és répapeldányoknak a középszerűeket és épeket választjuk ki és azokat száraz helyen vermekben rakjuk el. A föld trágyázása és felásásának most az ideje, mert az őszi ásással sokkal könnyebben mivelhető és nagyobb hasznot hajtó földterületeket kapunk; továbbá az őszi felásásnak még azon nagy előnye is van, hogy azt tavasszal nem kell felásni, hanem csak egy gerebléyzést adva bátran bevethetjük. A melegágyak földjét hordassuk ki és rostállassuk át; a trágyát pedig vagy a komposzt dombra vagy egyenesen ki a kertbe hordathatjuk.

Diszkert. Szükség esetében a gyepek még egyszer lekaszáltatnak. Az évelő virágok elszaradt hajtásai levágandók. Egy pár nyári nö-

vény magva most érik, tehát azok leszedésére gondot kell fordítani. Georginák 10 centiméter magasra a föld felett levágandók, gyökereik kiásandók és száraz, meleg helyen elrakandók. Rózsák lelevelezésére és elfedésére e hónap a legcélszerűbb időszak. Az üvegházi növények most üvegházba, a nekik legmegfelelőbb helyre rakatnak.

Méhészet. Ha valamely mult havi teendőnk még befejezetlen lenne, iparkodjunk minél gyorsabban e hó közepéig végrehajtani, így el kell végezni az élelmezést, megnépesítést stb. A telető helyet jó előre készítsük el, gondosan ügyelve, hogy különösen az egerek a helytől távol tartassanak. Még e hó elején méheink szétjárnak és gyűjtögetnek a mit lehet. Ekkor lépnek fel a darázsok is, melyek különösen a hűvös reggeli órákban, 3—4 óra foku melegben — üzik rablásaikat méhesaládainkban, a mikor akadály nélkül tehetik, mert a méhek a lépes méz alsó részéről, a hideg miatt éjjelre a kas felső részébe húzódnak. Ezért a röplyukat körül-belül 9 óráig elzárjuk; a darázsok elfogására a kasok elé lyukas pléhlemezzel fedett poharakat rakunk, a pléhfedőnek száját belüli mézzel kenjük be, melynek szagára a fürkésző darázsok betolakodnak és hi nem jöhetvén, a pohár fenekén lévő vízbe fuladnak. Mielőtt azonban reggel a méhkasok röplyukait kinyitjuk, a darászfogókat távolítsuk el, nehogy méheink is bele bújjanak.

Az ezen hóban átdobolt — más köpüvel egyesített — keves, de üde léppel bíró, azonban már nép nélkül maradt kasokat szellős helyre felaggatva kezeljük, a mi most annál könnyebben történhetik, mivel már a méhmoly nem garázdálkodik; rajzaskor azután az ilyen kasokba fogjuk a rajt, a mi rendkívüli előnnyel jár.

Ha a pótlókban — alul rakott ládákban — csupán lépkészlet volna kimetszük és félretesszük.

A méhészek legnagyobb része e hó végén méheit téli szállásra helyezi.

Erdészet. F ő h a s z n á l a t. E hó végén kezdődik a vágatás. A magfák megelőzőleg kijelöltetnek. M e l l ő k h a s z n á l a t. A makoltatás foly; a téli legeltetés megkezdődik. E r d ő m i v e l ő s szempontjából mag gyűjtetik és ha azt azonnal el nem vetjük télire jól el kell helyezni. E r d ő v é d e l e m, mint szeptemberben; de most már fokozni kell az őrzést, miután a fatolvajlási esetek is szaporodnak. V a d á s z a t nyul és róka nagyban üzetik, úgy szintén őz-sutára is.

Szüreti tanácsok.

A ki valaha körül tekintett a nagyobb szőlőbirtokosok lomtárában s ott a már mumiává aszott taposó csizmákon kezdve szemügyre vette a felhalmozott különböző primitív szerkezetű tárgyakat, a ki ezek szemlélése mellett még emlékébe idézi a régi jó időkben tartott, gyakran hét megyére szóló, szüretetek hagyományát, — az a mult és jelen között igen tanúságos párhuzamot vonhat; nem csak szőlőszeti haladás, hanem társadalmi s egyéb szempontokból is.

Nekünk, kik a megélhetés nehezebb napjaira virradtunk, alig van már fogalmunk a régi jó idők szüreteiről, a melyek hetekig tartó vigalom, taracz durrogatás és vidám czigányzeno mellett folytak le, hol a szüretelők szedés közben rákétákkal lettek ijesztgetve, hogy munkájok közben hátráltató kellemes intermezzókban részesüljenek; hol a taposó kádak hosszú sorában a taposók zeneszó mellett nyomták ki a hegy levét, közbe-közbe nagyot hörpentve a kézzől-kézre járó öblös kaucsóból; hol a taposónak még az is meg volt engedve, hogy válto-

zatosság kedvéért a szőlőt hordó menyecskéket megforgathassa s porossá vált lábával munkáját folytathassa, mert a bor, mind hajdan mondani szokták: ki forr magából minden piszkot, szemetet a mi belé nem tartozik.

Hogy azonban az ily gondatlan vigalmak közt lefolyó szüretnek kellő jó sajtók s egyéb alkalmas eszközök hiányában mily sok idő s anyagvesztéssel jártak, az a traditio folytán már nem jutott hozzáuk, — úgy látszik, hogy ez a gondatlan jóllét és vigalom között egészen elenyészett.

A szüretelés a mi fogalmaink szerint egyike a leglényegesebb szőlészeti munkáknak, mert ennek megfontolt rendszeres keresztülvitelétől függ nemcsak boraink mennyisége, hanem minősége is, miért is a jelen nehezebb időkben élő szőlős gazdának mellőznie kell a régi jó idők hagyományos szokásait s szorososan a tudomány és kor szabta szüreti eljárásokhoz kell fordulnia, alkalmazásba vévén mindazon készülékeket, a melyekkel szüretét lehetőleg gyorsan, kevés költséggel s okszerűen keresztülvinni lehet, mert csak így leendő képes kiadásait kevesbitől s jövedelmét szaporítani.

Hogy a rendszeres, okszerű szüretelés miben áll s miként viendő keresztül, arra nézve nagyon sokat lehetne írni, mert az a különböző körülményekhez viszonyítva sok oldalú módosulást szenved, azonban a hosszadalmasságot kerülvén, én csak ennek leglényegesebb részeire fogok bővebben reflektálni, míg a kevésbé fontosokra csak röviden utalok.

A rendszeres szüretelésnél a következő főbb mozzanatok veendőek tekintetbe:

- I. Szüreteléshezeli előkészület.
- II. Szüretelési időpont meghatározása.
- III. Szőlőszedés és behordás módjai.
- IV. A szőlő musttá való feldolgozása.
- V. A must főbb alkotórészeinek meghatározása.
- VI. Silány mustok természetes úton javítása és szaporítása.

Tekintsük már most ezen pontokat egyenként.

I. A szüreteléshezeli előkészület lényege abban áll, hogy a szőlős gazdának már jóval a szüret előtt gondoskodnia kell várható terméséhez mérten szükségeltető szüretelő eszközök és edényekről, mert az e tekintetben előre nem látó gazda gyakran fizeti meg hanyagságát, főleg jó szüreti kilátások alkalmával, rendszeren a kádarak teszük zsebre olcsóbb borok után nyert jövedelmét. Nem kellő előkészületnek e mellett még szüretelésbeni hátramaradás, zavar, anyagvesztés is szokott következménye lenni, melyek mindenike csak a termelő jövedelmének rovására van.

Idé tartozik a szüretelő helyiségek, eszközök, edények rendbehozása és tisztázása, melynél mindenre, de főleg a hordók kiváló tisztaságára kell nagy gondot fordítani, mert az e tekintetbeni felületesség a borok idővel megromlásának, penész izének megkezdésének veti meg csiráját.

Nem tartom szükségesnek, hogy itt a hordók tisztántartásáról, szaglás- és látássali megvizsgálásról stb. bővebben szóljak, mert ezt minden szőlős gazda jól tudja, hanem igen is

czélszerűnek látom a hibás hordók kezelésére nézve, melyben sokan kevesebb jártassággal bírnak s ennek folytán a gazdára nagy bajok háramlanának, rövid utmutatással szolgálai.

1. Penészes hordók kezelése.

Az ily hordót ki kell fenekelni s a penészt tisztára levakarni. Ha a penész sárga volt s helyén fekete foltot hagyott, úgy ez annak a jele, hogy a penész magát már a dongába bevette. Ilyenkor a penészes helyeket mindaddig le kell gyalulni, míg ép fára nem akadunk. Ha a penész igen mélyen ette volna be magát, úgy az ily hordót bor eltartására használni nem szabad, ha azonban csak egyes dongák lennének a penész által így megtámadva, úgy ezen dongáknak ujakkal való helyettesítésével a hordó használható állapotba helyezhető.

Azon esetben, ha a penész fehér, vagy a levakarás után folt nem marad hátra, akkor a penész levakarása után a hordót hideg víz és hordókefe segélyével jól ki kell mosni s azután kigőzölni (nagyobb pinczéknél használt gőzkészülékkel) vagy párszor jól kiforrázzni és hideg vízzel kiöblíteni. Ha a hordónak ily kezelés után is maradna penész szaga, úgy czélszerű a hordóba, kellő vigyázat mellett, annyi füstölő kénsavat adni, hogy az körülforgatással mindenütt megnedvesedjék, azután a hordót párszor jól kiforrázzuk s hideg vízzel többször kiöblítjük. — Nagyon hibás szokás penészes hordókba a penész levakarása előtt forró vizet tölni, vagy abba oltatlan meszet bányani, mert a kifejlődő meleg által a penészes, dohos szag magát a hordó likaesáiba veszi, a honnét többé ki nem üzhető.

2. Megeczetesedett hordók kezelése.

Ezekkel úgy bánunk el, hogy 10 liter vízhez $\frac{1}{2}$ —1 kilogramm sodát véve, erős lugot készítünk s ezzel a hordót jól kiforrázzuk. Miután a lugot a hordóban több ízben összeráztuk és hűlésig állani hagyjuk, a hordót tiszta kutvizzel többszörösen kiöblögtjük.

Mindenik eljárás után a hordót jól ki kell szikkasztani és használatig bekénevezve tartani.

A hibás hordók javításához csatolható még az új hordók kezelése is, annál is inkább, mert épen az új hordókban must erjesztése által a szőlős gazda a legkevesebb bajjal, legrövidebb idő alatt bor tartásra alkalmassá teheti új hordóit.

El lehet ezt érni gyorsan gőzöléssel, igen lassan az ismert vízzeli kilugozás által, — gyorsabban és jól szoda oldattal kiforrázzással, a melynél ép úgy járunk el, mint azt fennebb említém, azon különbséggel, hogy ennél 10 liter vízre 0.2 kiló, azaz 50 literre 1 kilogramm szodát vesszünk. Miután a hordót ezzel s utánna tiszta vízzel egyszer-kétszer jól kiforráztuk s végül hideg vízzel jól kiöblítettük (vagy még jobban pár napig vízzel kiáztattuk), a mustot bátran beletölthetjük, a melynek kierjedése után a hordó ó borok eltartására is alkalmas leendő.*)

*) Hogy a szodával vagy hígított kénsavval kevert hordók kielégően kimosattak-e? arról akként szerezhetünk biztos meggyőződést, ha első esetben veres, utóbbiban kék lakmus papírral kezeljük az öblögötő vizet. Midőn a szodával kezelt hordó öblögötő vize a veres lakmus papírt meg nem kékíti vagy a kénsavval kezelté a kék lakmus papírt meg nem veresíti, — értjük el a hordó tisztaságának kellő pontját.

Ilyen, mindig kellemetlen sok bajjal járó hordó tisztító-soktól könnyen óvhatjuk magunkat, ha üresen álló hordóinkat rendszeresen bekénevezve tartjuk.

(Közérdek.)

Mórágyni István.

Jegyzőkönyv

a kolozsvári II-ik tenyészállatkiállítás bíráló bizottságának együttes üléseiről.

Első nap szeptember 1-én.

A bíráló bizottságokba fölkért és megjelent tagok Br. Bánffy Dániel ő nagyméltóságának elnöklete alatt összeülvén alólirottat bizták meg a jegyzői teendőikkel.

Elnök indítványára, az egyes bizottságok hiányzó tagjai másokkal pótoltatván, ezek következőleg alakultak:

1. Lovakat bíráló bizottság: Gróf Kornis Viktor, mint elnök, Báró Bánffy Albert, Nagy Ferencz, Gróf Pálffy Géza, Báró Wesselényi Béla és Dr. Szentkirályi Ákos mint előadó.

2. Juhokat bíráló bizottság: Virágh Elek mint elnök, Hatfaludi József, Ferenczi Károly, Nagy Imre, Velits Ödön, Gróf Lázár Jenő; előadó elnök volt.

3. Szarvasmarhákat — erdélyi magyar fajta bikák alosztályai — bíráló bizottság: Szentpáli Ignác elnök, Szalánczy Lőrincz, Reich Albert, Macskási Sámuel, Kispál Sándor előadó.

4. Szarvasmarhákat — erdélyi magyar fajta tehének alosztályai — bíráló bizottság: Báró Kemény Béla elnök, ifj. Bodor Bertalan, Mihály Gyula, Nagy Domokos, Szunyog Szabolcs előadó.

5. Szarvasmarhákat — erdélyi magyar fajta üszök alosztálya — bíráló bizottság: Vörös Sándor elnök, Br. Wesselényi Miklós, Deák Iguác, Nagy Andor, Tulogdi Soma előadó.

6. Szarvasmarhát — idegen fajták alosztálya — bíráló bizottság: Egan Ede elnök, legifj. Gróf Bethlen Sándor, Tamási Péter és Popper Károly előadó.

7. Bivalokat bíráló bizottság, Gyarmathy Miklós elnök, Voith Gergely, Tóth Abel előadó.

8. Sertéseket bíráló bizottság: Gróf Haller Jenő elnök, Zeyk József, Biró Mihály, Fekete Pál előadó.

9. Baromfiakat bíráló bizottság: Grubiczy Géza elnök, Veress Ferencz.

Elnök fölteszi azon kérdést, hogy vajon nyerhet-e a mostani kiállításon díjat az olyan állat, mely tavaly is díjat nyert ugyanazon osztály vagy alosztályban, melyben az idén is kiállítva van és hogy megengedhető-e, miszerint valamely osztály, vagy alosztályban díjat nyerjen egy olyan állat, mely kor szerint oda nem tartozik?

Az előbbi kérdésre vonatkozólag, beható megbeszélés után, határozatmányul kimondatik, miszerint elv gyanánt elfogadatik, hogy jövőre egy azon állat ugyanazon osztály alosztályában csak egyszer nyerhet díjat, tehát ha az idén nyert, a jövő évi kiállítás alkalmával nem nyerhet; miután azonban ezen körülményt a kiállító közönségnek mindenestre előbb, előzet-

sen kellett volna tudomására hozni, ez pedig nem történt meg, a mostani kiállításra a fent kimondott elvet még nem akarja érvényesíteni.

Megbizatik a végrehajtó bizottság, hogy a jelzett körülményről a kiállító közönséget alkalmas módon jó előre tudósítsa.

A második feltett kérdésre vonatkozóan azon határozat hozatott, hogy valamely osztály, alosztályban csak az oda korára beillő állat díjaztatik.

Elnök fölkéri az egyes bizottságok előadóit, miszerint a bírálati jelentésekkel együtt, az illető bírálók által használt, kitöltött „bírálati lapok“-at is beadni sziveskedjenek.

Kolozsvár, 1883. szeptember 1.

Br. Bánffy Dániel,

elnök.

Dr. Szentkirályi Ákos,

jegyző.

Második ülés szeptember 2-án.

Elnök Báró Bánffy Dániel ur ő nagyméltósága üdvözölve a megjelenteket, tudatja, hogy az egyes bíráló bizottságok munkájukat immár befejezték és fölszólítja az előadókat a jelentéseik fölolvasására:

Az ide 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. sz. alatt mellékelt jelentések fölolvastattak. Közben mindenik előadó különböző indítványokat, hol fölolvasásokból csak előadott — és mások is fontos kérdések érintésével, sok helyes eszmét penditettek meg.

Miután azonban az egyes indítványok és nézetek csak per tangensem lettek megvitatta és megbeszélve az érdeklődő tagok által — az előttünk álló idő rövidege miatt és miután azok elkészítve és bevezetve nem lettek, Sigmond Dezső alelnök felszólalása után elhatározatott, hogy jövőre a kiállítás tartama alatt, a most fölmerült indítványok és nézetek, valamint az ezután nyilvánítandó eszmék és óhajítások beható megvitatására idő, alkalom adassék az ezen célból tartandó üléseken; ilyen uton a végrehajtó bizottság a kiállítás életére fontos, az egész országrész érdekeit átölelő tapasztalásokat szerzés módjában lesz a gazdaközönség kívánságaival, az egyes vidékek szükségleteivel megismerkedni, de hogy mind ez megtörténhesék végzi szavait az alelnök ur, több buzgóságot kérünk a kiállítások által érdekelt gazdaközönség részéről.

A fent jelzett indítványok és nézetek a következők:

Kispál Sándor indítványozza, hogy a községeknek alkalmas uton tudomására hozassék, miszerint mint eddig, úgy ezután is — a községi bikák pénzdijakra pályázhatnak.

Gróf Haller Jenő azon nézetnek ad kifejezést, miszerint országrészünk szarvasmarhatenyésztésének érdekében kívánatos, hogy külföldi fajta szarvasmarhának pénzdijak ne adassanak.

Kispál Sándor beható megbeszélésre érdemesnek tartja azon általa több helyt constatált tény, hogy a külföldről behozott fajták „elrontották a honi marhát“, tenyésztésre deprimálólág hatnak; idegen marha elcsenevészedik hamar, ott a hol a viszonyok nem nagyon kedvezők és a meglevőt is elrontotta.

Szentkirályi Ákos indítványozza, hogy jövőre az erdélyi magyar fajtabeli tehének tejelő képességének minőségére több figyelem fordítottassék; külön alsztály állíttassék tejelő tehének részére és ezek értéke próbafejésekkel demonstráltassanak.

Egan Ede az állatkiállítási szakosztálynak tanulmányozására ajánlja, a jövőben Budapesten megtartandó tejelési verseny ügyét.

Gróf Haller Jenő határozottan csak a bivalt tartja nálunk tejelő állatnak s ezért indítványozza, hogy jövő kiállításra a bivalt-tehének előbb beküldessenek a tejelőképeség constata-lása czéljából.

Gróf Haller Jenő ajánlja, hogy a sertés bírálati lapokban a „domboruság” rovat kihagyassék és helyette „mell-mélység” helyeztessék.

Elnök köszönetet mond a bírálóknak munkásságukért s az együttes ülés feladatát befejeztnek nyilvánítja.

Kolozsvár, 1883. szeptember 2-án.

Baró Bauffy Dániel,
elnök.

Dr. Szentkirályi Ákos,
jegyző.

KÖNYVISMERTETÉS.

„A gazdasági termelés terén mutatkozó amerikai versenynek jelentőségei és valódi okai”. Irtá: Semmler Henrik. Szabadon fordította Tomsits István. Budapest, 1883. Franklin-Társulat. Ára 2 frt Kis 8° 304 lap.

Szerzőtől, ki mint képzett német gazda, az amerikai gazdasági életet mint munkás és farmer az új világrészben legközelebből tanulmányozta, ezelőtt egy-két évvel megjelent már egy munka, melyben ő Amerikának gazdasági életét, termelésének óriási arányait s a mezeti gazdasági ügyet szolgáló egyéb intézményeit az új világrész számos sajátosságával együtt ismertette. E művéről lapunk terén is megemlékeztünk.

Ezen újabb művében szerző még mélyebbre pillant be Amerika gazdasági életébe s azt kívánja főképp feltárni, hogy a mezőgazdasági termelés amaz óriási arányai meddig tarthatják fenn még magukat s ama verseny, mellyel Amerika Európa gazdait vagy 6-8 év óta szorongatja, nem volt e rémkép és számíthatni-e öreg világrészünkben tovább is e verseny fojtogató uralmára? Mindenesetre szép a feladat egy ilyen nemcsak nemzet, de világ gazdasági kérdés megfejtésére való törekvés s a tényállás tiszta felderítése s a következtetés biztos kivonhatására szolgáló alapok kimutatása végtelen horderővel birna európai államainknak nemcsak gazdasági, de politikai életére is.

Azon tények után miket az amerikai verseny kifolyásaként közvetlen láttunk (pl. magyar-alföldi ember amerikai zsirral főz, malmaink amerikai gabnát örölnek stb) s azon irodalmi s hírlapi fejtegetések után, miket e versenyről olvashattunk (a németeknél Wirth Miksa, nálunk Szathmáry György munkája karolták fel e kérdést legujabban) valóban elremitő azon képés valóság is, mely az amerikai versenyből egész Európa, de különösen hazánk, mint mezőgazdasági állam gazdái felé fordul.

Épen azon mezeti termékekkel lép Amerika versenyre, mint a melyek hazai mezeti gazdaságunk fő czikkeit képezik. Létért való küzdelmet látunk, érzünk. Tehát e termelési versenyben; végtelen becses tehát az utmutatás, felvilágosítás és tanács az iránt: mit tartson a gazda e verseny további folyamáról s mivel s mily intézményekkel védekezhetik ellene úgy az egyes gazda, valamint a társadalom és az állam.

Szerző vizsgáldásaiban meggyőződésre jut, hogy Amerika e lenyomó versenye tartós nem lehet. Mert a 6-7 év óta érezhető nagy pressiónak azon esetlegesség az oka, hogy Amerikának ezen évek alatt folyvást igen jó termései voltak egymásután, míg a régi világrészben ezen évek termései egymásután gyengén, sőt igen gyengén sikerültek; — mert Amerikában az új földek foglalása is jóformán befejeztetett; mert a kivándorlás arányában a belfogyasztás is emelkedik s kevesebb termény juthat kiviteltre; mert a tulhajtott termelés és mezőgazdasági vállalkozás borzasztó válságnak lehetnek okai Amerikában, ha termései meggyengülnek; mert a talaj kimerülés jelei is mutatkoznak s ezzel együtt a földek rettenetes elgazosodása elhatalmaskodik; mert stb. stb. sok egyebek mellett a legnagyobb figyelemmel s kételkedéssel lehet csak hitelt adni az amerikai számadatoknak!

— Ha e fejtegetéseket az európai gazda némi megkönnyebbüléssel is olvassa, mégsem szolgálhatnak alapul arra, hogy e versenyt értékén alul becsülve vagy megszűnését várva gazdasági üzletének vezetésében visszalépést, hátrálást engedjen magának. Ha szerző e fejtegetéseit óvatosan lehet csak elfogadni, más fejtegetései annál inkább megérdemlik a figyelmes tanulmányt. Miként dolgozik az amerikai gazda, hogy használja fel és ki a munkaerőt, hogyan kiméli a termelési költségeket, mint szolgálja a közlekedési ügy a mezeti gazdaság érdekét, minő eredményekre vezet a termelés terén a cooperatio, a társulás, a szövetkezés — mindezeknek olvasása valóban sok tanulsággal járhat a gazdai osztályra.

Semmler e művét németországi honfi- és gazdatársai számára írta. A magyar olvasónak ezt nem szabad figyelmen kívül hagynia. Ránk nézve bizonyára tanulságosabb lett volna e különben igen érdekes munka, ha a parallela az amerikai és hazai gazdasági viszonyaink állíttatik vala fel.

Vörös Sándor.

EGYVELEG.

* Lapunk mai mellékletét, az erdélyi gazd. egy-let köztelkének csemete és oltógaly jegyzékét szives használatra és elterjesztésre ajánljuk.

— A nagy-enyedi vándorgyűlési tárlat gyümölcsészeti osztályának emelése érdekében az erdélyi gazd. egylet elnöksége közelebből a következő felhívást intézte az erdélyrészi gazd. egyletekhez és pomologiai tekintélyekhez:

„Az erdélyi gazdáknak tárlattal összekötött VI-ik vándorgyűlése f. é. október hó 13-15 napjain fog Nagy-Enyeden megtartatni. Kezeli kertészeti szakosztályunk a gyümölcsészeti kiállítást illetőleg azon üdvös indítványt tette, hogy alma, körte

és szőlő a lehetőségig termelési vidékek szerint legyen ez alkalommal bemutatva, mely életre való eszmét a nagyenyedi intéző bizottság örömmel magáévá tette és ily értelemben való eljárását határozattá is emelte. Miután azonban e szép szándék csak akkor valósulhat meg, ha arra országgrésziünk összes t. gazdasági egyleteinek, összes gyümölcsészeti szaktekinélveinek vállvetett munkássága fog közreműködni, — teljes tisztelettel kérjük fel, hogy saját hatáskörében és területén ily értelemben buzgólkodni, gyűjteni és a collectiv gyümölcsökkel Nagy-Enyeden legkésőbb október 10-ére megjelenni sziveskedjék. Netáni bővebb felvilágosítással a vándorgyűlési intéző bizottság Nagy-Enyeden készséggel szolgál. — Biztos reményünk van, hogy e felhívás élénk viszhangra talál és így meg lesz téve az első fontos lépés Erdély lokális és importált gyümölcseinek bemutatására, felismerésére és rectifikálására.

— **Hirdetmény.** Az erdélyi gazdák Nagy-Enyeden, 1883. évi október hó 13. 14. és 15-ik napjain megtartandó VI-ik vándorgyűlése s avval kapcsolatosan rendezendő tárlat alkalmából kitűzött gazdasági férfi-cseléd jutalmazásról. Kitűzött jutalmak: 1. 25 ftos, 1. 15 ftos, 6. 10—10 ftos jutalom, készpénzben. — A pályázótól megkívánt föltételek: 1-ör, hogy Alsófehérmegyében legalább 10 évig egy huzamban, ugyanazon gazdánál, annak megelégedésére szolgált legyen, gazdasági cseléd minőségben; 2-szor, hogy erről gazdájától, az illetékes politikai hatóság által láttamozott — és 3-or jó erkölcsű mogaviseletéről az illetékes politikai hatóságtól bizonyítványt mutasson fel. A pályázati folyamodványok az irt 2 bizonyítvánnyal fűlszerelve f. é. október hó 10-ig alóírt intéző bizottság elnökéhez adandók be. Az erdélyi gazdák VI-ik vándorgyűlésének intéző bizottságától.

Nagy-Enyeden, 1883. szeptember 7-én.

Zeyk Károly,

Vajna Károly,

elnök.

jegyző.

* Mikor és hogyan öntözzünk? A növények megöntözésénél a főfigyelem arra fordítandó, hogy azok annyi vizet kapjanak, a mennyire szükségük van. A növények csakis gyökereikkel veszik fel a vizet s ha az öntözésnél nem adunk annyi vizet, hogy az a gyökérig szivároghasson, akkor a növénynek az ily öntözésből nemcsak hogy haszna nincs, hanem ez reája valósággal káros, mert kéreg fog képződni, miáltal a levegőnek a gyökerekhez jutása megakadályoztatik. Az öntözésre legalkalmasabb idő a délután, vagy pedig egy boros nap, mert akkor a víz a gyökerekig szivároghat, a helyett, hogy a meleg földfelületről elpárologna. Azonban ott, a hol sokat kell öntözni, nem lehet mindig a legalkalmasabb bevárni, az órára kell az öntözést végezni. Az öntözés legjobb módja az, hogy a növények között egy kapával nem igen mély barázdát vonunk s a barázdába öntjük a locsolásra szánt vizet, de a barázdát ismét behányjuk, a mint a vizet a barázda beitta, természetesen annyi vizet öntve a barázdába, hogy a gyökerekig behúzódjék. Az ily öntözést még a legnagyobb melegben sem kell naponként ismételni. Csak fiatal gyenge növényeket, a melyek gyökerei közel vannak a talaj felszínéhez, kell naponként öntözni; különben elegendő, ha az öntözést 3—4 napi időközben ismételjük, de akkor annyi

vizet adván, hogy a gyökerek közötti talaj is átmedvesedjék, ne pedig csak a talaj felülete. Az öntözést mindig a növények megkapálásának kell követni. De természetesen csak akkor, ha a talaj felülete már eléggé felszikkadt. (N. K.)

* A fácázantenyésztést általában inkább kedvelésből, mint haszon végett szokták üzni. A fácázantokat rendszeren egy kertben tartják, de az udvaron föbbi apró marha között is jól elvannak. Minthogy a nőstény rosz költő legjobb a tojásokat (12—15-öt) közönséges házi tyúk alá rakni. A kikelés a 23—25-ik napon következik be. A csirkék kikelése után ezeknek az első két nap alatt hangyatojást kell adni, azután 3—4 napig keményre főtt tojásfehérjét, a 6-ik naptól kezdve vagdalt csalánt, metélő hagymát turóval keverve, 10—12 nap elteltével forró vízben megázott árpa-darát kevés salátával és metélő hagymával. Az árpa-dara után csak egy óra elteltével szabad az állatoknak vizet adni. Az eledel mindig finom legyen. Mikor a fiatal fácázatok már valamennyire felnöttek, kevesebbiteni kell az eledelt, rá kell szoritani őket, hogy maguk kereszenek magoknak. Há hetig azonban nedves időben nem szabad őket kiereszteni. Mihelyt a fiatal fácázatok repülni tudnak, örömet fölkeresik a szomszédos földeket, de a vetések learatása után mindig vissza térnek. Télen át jól kell őket tartani. A legkedveltebb fajok az arany- és ezüst-fácán, szép a fekete is, melynek alapszíne zöldbe játszó fekete, továbbá az argus-fácán, mely Sumatra és Siamban honos.

(M. F.)

— Az őszi vagy a tavaszi faültetés jobb-e? Sokat vitatkoztak már a felett, hogy ősszel vagy tavasszal jobb-e a gyümölcsfákat ültetni. A dolog úgy áll, hogy a fákat át lehet ültetni a levél-hullás után mindaddig, a míg tavasszal hajtani nem kezdenek. Ha a fák közel vannak, tavaszig állani lehet hagyni, mert ekkor a gyökerek sebei hamarabb begyógyulnak, a rothadás és podvódás be nem következik, míg az ősszel megmetszett gyökerek nem kezdhették hamar új kérget, végül megrothadnak, mi a fa élettartamára és megfogamzására befolyását gyakorolni el nem mulasztja. A tavasszal átültetett fáknál a növés azonnal bekövetkezik, de itt a gyümölcsös talajának minőségétől is sok függ. Ha a talaj bomokos vagy más ok miatt száraz, akkor tanácsosabb ősszel ültetni, hogy így az őszi és téli nedvességet hasznukra fordíthassuk, ha azonban a talaj nehéz és nedves, jobb a fákra nézve a márczusi ültetés. Meg esik az is, hogy a fiatal fákat ősszel kiszedjük a földből és tavaszig nem ültethetjük el. Ekkor azonnal jól le kell földelni. De ha a föld fagyos volta miatt ez lehetetlen, szellőpnczéban kell őket tartani addig, a míg a föld kienged. Ha távolról hozatjuk a fákat. Legjobb ezeket ősszel beszerezni, tére a kertben leföldelni s tavasszal a talaj átmelegedése után azonnal kiültetni. A gyökereket ekkor természetesen újra kell metszeni.

(M. F.)

— **Értesítés.** A magyar korona területén foglalkozó gazdatisztek és erdészek segélyegyesülete által életbe lépített állomás-közvetítő osztály — elfogad minden körébe tartozó bejelentéseket és kéri úgy a földbirtokos, mint a bérlo urakat, hogy az üresedésben lévő állomásokat az egyesületi iradoanak (Budapest, papnövelde-utca 6.) jelentésük be. Állást kereső tag urak sziveskedjenek beküldeni bizonyítványaik másolatát, hogy előforduló esetekben őket ajánlhassuk. E közvetítésért költség nem terheli sem a földes urat, sem a folyamodó egyesületi tagot, — mivel ezen intézménynek főcélja az, hogy a földbirtokos és bérlo urak támogatását a tag urak javára ezen úton is kinyerje. —

Krocsák G. Emil,
az egyesület ügyvezetője.

Üzleti szemle.

Gabona-árak.

Minimum és maximum: Budapest septbr. 22. Bécs septbr. 22.

Buza	9.70 — 10.30 frt	10.00 — 11.15 frt
Rozs	7.30 — 7.55 frt	7.90 — 8.45 frt
Árpa, takarmány	7.25 — 7.50 frt	— — — frt
Árpa, szeszfőzésre	7.60 — 8.80 frt	8.50 — 9.75 frt
Árpa, seres	9.00 — 10.30 frt	8.75 — 10.50 frt
Zab	6.45 — 6.65 frt	6.90 — 7.45 frt
Törökbuza	6.45 — 6.60 frt	7.10 — 8.00 frt

Budapesti marhavásár szeptem. 20-án. Összes felhajtás 2797 db. nagy és 4581 db. apró marha. Ebből eladatott 44 db. bika, 1454 db. ökör, 900 db. vágó tehén, 202 db. fejős tehén, 231 db. bival, 433 db. borju, 4148 db. juh. Árak: bika darabonként 100—145 frt, ökör páronként 220—300 frt, vágó tehén páronként 170—250 frt, fejős tehén darabonként 90—140 frt, bival páronként 120—160 frt, borju darabonként 10—25 frt, bárány páronként — — frt, juh páronként 10—20 frt. Húsárak 100 kilonként: ökrhús 52—57 frt, tehénhús 50—53 frt, borjuhús — — frt, bivalhús 48—51 frt.

Bécsi marhavásár szeptem. 18-án. Összes felhajtás 3328 drb. és pedig 2198 drb. magyar, 774 drb. lengyel és 356 drb. német fajta, melyből 3206 drb. ökör, 39 drb. tehén, 51 drb. bika és 32 db. bival. Árak 100 kilonként:

magyar hizó 61—65¹/₂ frt, lengyel 61—65¹/₂ frt, német 60—66 frt, tehén 55—64 frt, bika 56—62 frt, bival 50 frt. Lábán darabonként 110—252 frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár szept. 21-ikén. (Az első magyar sertésbizalmi és kölcsönelőgező részvénytársaság jelentése.) A loszurásra érett magyar sertések nagy készlete és az e fajtákban nagy kínálat a csekély kereslettel szemben, továbbá a rendkívüli nagy felhajtások a Dunafejedelemségekből okozták azt, hogy az e heti üzlet igen lanya volt és árak ismét csökkentek.

Heti átlagárak: magyar vál. áru 260—300 kilogramm nehéz 50—51 krral, 180—260 kilogramm nehezek 51—52 kr. Öreg 300 kilogramm tül 50 krajczár, vidéki sertés 49—51 kr. Transitóban: szerbiai 53—55 kr, romániai 51—54 kr, tuskés 53 krajczárral tiszta kilogrammonként. — Összes felhajtás: 11,328 darab, összes elhajtás 12,336 drb.

Bécsi sertésvásár szept. 18-án. Összes felhajtás 6465 drb. és pedig 1480 drb. nehéz, 1931 drb. közepnehéz és 3054 drb. süldő; melyből — drb. magyar, — drb. orosz-lengyel, — drb. szerb és — drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 48—50 frt, közepnehéz 46—47 frt, süldő 35—44 frt; szalonna és zsír — — frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

M I R D E T É S E K.

Kivánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

Üzlet nagyobbitás és vízműveszeti kellékek tárlata.

Szerelő-műhely Krtak s vízezetékek berendezésére.

(2) Feltemesen leszállított gyári árak mellett. (32—52)

(18.) Nincs többé üszög! (5—6.)

DUPUY N.-féle magpác.

Tökéletes páczmód üszög ellen, kitüntetve és ajánlva sok egylet és kitünő gazdák által, kapható minden raktáromban az osztrák-magyar birodalomban.

**1 csomag 200 liter magra 30 kr.
1 csomag 100 liter magra 15 kr.**

A gazda urak utána és hamisításoktól védendő, kéretnek a csomagokat védjegyem, nevem és czimemmel ellátva venni.

Minden óhajtható fölvilágosítással ingyen és bérmentve szolgál:

DUPUY N.'s

CHEMISCHES LABORATORIUM,

WIEN, Windmühlgasse 33.

Raktarak: Beszterezén Keresztes J., Déesen Kiss János., Nagy-Szebenben Misselbacher J. B., Kolozsvárt Csiki Imre, Tauffer Ferencz., Brassón Hesshaimer J. L. és A., Maros-Vásárhelyt Bucher Miksa, Staibl Antal., Segesvárt Misselbacher J. G., Szász-Régenben Rösler G., Wachner M., Tekén Riener G. K. és Vajda-Hunyadon Fischer D. uraknál.

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Egy hectoliter						100 kilo		1 köb-	1 kilo	
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozsa	árpa	zab	török-buza	széna	szalma	tüzifa	marha-hús	
k r a j e z á r o k b a n												
Balázsfalva	szeptember	20	650	500	475	—	—	450	—	—	250	40
Báofi-Hunyad	szeptember	11	720	600	500	—	200	550	—	—	160	44
Beszterce	szeptember	19	700	550	550	450	300	550	500	210	320	36
Brassó	szeptember	14	745	600	450	365	250	550	225	130	230	44
Csik-Szereda	szeptember	19	750	600	450	350	300	550	200	80	200	34
Deés	szeptember	18	760	680	580	320	320	640	570	240	320	40
Déva	szeptember	22	1000	825	780	—	390	740	210	100	290	44
Dicső-Szent-Márton	szeptember	12	650	500	500	—	200	500	380	260	380	44
Erzsébetváros	szeptember	22	700	500	450	—	250	550	250	140	240	44
Fogaras	szeptember	14	850	—	450	—	290	600	205	80	225	42
Gyula-Fehérvár	szeptember	22	750	625	575	—	300	525	220	120	245	46
Gyergyó-Szent-Miklós	szeptember	22	750	700	525	450	300	650	300	—	160	40
Hátszeg	szeptember	17	630	610	460	270	260	540	120	8	300	48
Kézdi-Vásárhely	szeptember	20	740	600	440	340	260	540	400	100	300	40
Kolozsvár	szeptember	20	702	—	459	—	231	488	350	180	300	48
Maros-Ludas	május	25	600	500	500	—	250	430	—	—	300	44
Maros-Vásárhely*	szeptember	20	965	715	780	735	700	745	420	390	450	44
Medgyes	szeptember	20	625	525	425	—	255	510	145	90	240	40
Nagy-Enyed	szeptember	20	675	550	425	—	300	500	480	180	280	44
Nagy-Szeben*	szeptember	21	810	690	500	—	290	600	180	90	325	44—46
Nagy-Várad	szeptember	18	680	560	460	420	255	470	450	250	350	52
Segesvár	szeptember	20	700	500	430	—	280	530	150	130	170	44
Sepsi-Szent-György	szeptember	24	850	750	450	400	270	420	260	150	180	40
Szamosujvár	szeptember	24	670	530	490	—	230	520	200	70	240	40
Szász-Régen	szeptember	20	635	435	500	385	305	550	550	295	260	40
Szász-Sebes	szeptember	20	725	600	475	—	275	525	160	90	240	44
Szászváros	szeptember	22	690	590	510	—	270	590	300	70	210	44
Székely-Udvarhely	szeptember	18	750	550	500	—	250	600	250	40	280	40
Szilágy-Somlyó	szeptember	14	640	505	490	—	230	550	300	150	300	40
Teko	szeptember	17	600	500	450	400	225	450	250	20	300	40
Torda	szeptember	22	625	450	450	350	240	450	100	15	250	44

A *-al jegyzett árak metermázsára vonatkoznak.

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtablója.

Árszabály tér szerint		s z e r i h i r d e t é s n e l b e l y e g g e l e g y u t t																									
		1	1-3	1-6	1-12	1-18	1-26	1-36	1-36	1-40	1-52	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
1/16 oldal	teljes ára	7	30	20	90	36	80	68	60	100	40	127	20	149	—	170	80	192	60	225	60	frt	kr	frt	kr	frt	kr
	25% elengedés	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10	frt	kr	frt	kr	frt	kr
8/16 oldal	teljes ára	4	30	10	90	19	80	36	60	53	40	67	20	79	—	90	80	102	60	120	60	frt	kr	frt	kr	frt	kr
	25% elengedés	3	30	8	40	15	30	28	35	41	40	52	20	61	50	70	80	80	10	91	35	frt	kr	frt	kr	frt	kr
4/16 oldal	teljes ára	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60	frt	kr	frt	kr	frt	kr
	25% elengedés	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35	frt	kr	frt	kr	frt	kr
2/16 oldal	teljes ára	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	80	35	60	42	60	frt	kr	frt	kr	frt	kr
	25% elengedés	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85	frt	kr	frt	kr	frt	kr
1/16 oldal	teljes ára	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60	frt	kr	frt	kr	frt	kr
	25% elengedés	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10	frt	kr	frt	kr	frt	kr

Mellékletek 100 darabonként 1 forint 50 krajával számíthatók.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői 25% vagyis egy negyedrészt

engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

Nyomatott Gámán János örökösénél, közép-utca Minerita-épület.